1874. VI. évfolyam. 170. szám. Hétfő, augusztus 31.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben es postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: *Főpiacz, Vecsey-ház földszint* a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél.— Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Előfizetési felhivás.

A „Debreczen“-re szeptemb. 1-től előfizethetni: egy hóra egy forinttal, két hóra: september-októberre 1 frt 70 kr, évnegyedre 2 frt 50 kr, septembertől deczember végéig 4 hóra: 3 frt 40 krral.

A „Debreczen“ kiadóhivatala.

A holt idényben.

*** A történelmi események előmozditói ilyenkor a magán élvek tengerében usznak, s egyéni kivánalmuk kielégitése után járnak. Nincs tehát a levegőben ujság, a mit a hirlapirók, mint „napi“ eseményt, csépelhetnének. Ilyenkor szokták aztán előrántani a szegre akasztott kérdéseket, hogy azokat „minden oldalról kellőleg“ megvilágitsák az olvasó közönség előtt.

Gyakorolják ezt különösen az ugynevezett „tekintélyes“ budapesti „nagy“ lapok, melyek keresve keresik a czivakodást, hogy hasábjaikon némi változatosságot idézzenek elő.

Körülbelől e tárgyszükség idézte fel azon vitát, mely a „nagy napi lapok“ hasábjain most az adófelemelésről szinre hozatott.

Mocsári Lajos választói előtt tartott beszámoló beszédében felhozta, hogy ő az adóemelésbe semmi szin alatt nem egyeznék bele jelen helyzetünkben.

Láthatja mindenki, hogy ez egyéni nyilatkozat, s helyén is volt programmszerü beszédben, de hogy a „nagy“ lapok ily zajt csináljanak ebből, azt bizonyára maga Mocsári se hitte.

Hogy Mocsárit döngetni akarják, azt értjük, mert hiszen a szélvész is a kimagasló tölgyeket háborgatja legtöbb ször, de hogy mikép vehették elő e czélra épen az adóemelés kérdését, az megfoghatlan.

No mert — ha komolyan veszszük a dolgot — Magyarországon ma nem lehet oly lelketlen ember, a ki látja azt, hogy szegény népünk a mostani adót sem képes fizetni, még felebb emelje a terheket. Az annyi volna, mintha szántszándékkal törnénk saját vesztünkre.

Igaz, hogy sok a szükségünk, s ez az idő előhaladásával folytonosan is növekszik. De vajon nem volna-e más ut arra nézve, hogy szükségeinket fedezzük, mint hogy a most is tulterhelt polgárságot még jobban csigázzuk?

Vessünk egy tekintetet államgazdálkodásunkra. Javaink nagyobb részét az osztrák nyeli el — törvényesen. A magunknak maradt vagyon tetemes részét az államnak épen semmi hasznot nem hozó katonaság tartása emészti fel. S a megtakaritás legtöbbször szellemi előhaladásunk rovására szokott esni.

Sok körülmény van még ilyen, a melyen változtatni lehetne és kellene, hogy az állam pénze haszontalanul el ne fecséreltessék. Itt tessék gazdálkodni s nem a polgárokat sajtolni.

A dolognak másik oldala is van. Nagyon jogosult s a szeget fején találó Simonyi Ernőnek azon kérdése, melyet régebben már mi is hangoztatánk, hogy ily körülmények között azon kormánynak, mely elődeinek politikáját öröklötte, hibáit elsajátitotta és azon kárhozatos rendszert követi, mely az előre megjövendölt pénzügyi zavarokat előidézte, vajon van-e, lehet-e joga egy alkotmányos országban a honpolgárok áldozatkészségére hivatkozni, nagy mérvü adófelemeléseket sürgetni akkor, midőn a jobb gazdálkodásnak, a kárhozatos rendszer elhagyásának semmi legkisebb jelét nem adta?

De mindezt a kormánypárt nem látja be. Politikai ildomtalanságnak nevezi a függetlenségi párthoz tartozó Mocsári azon nézetét, hogy az adót nem lehet, nem szabad most felebb emelni.

A Napló még el is szólja magát, midőn e tárgyra vonatkozólag azt mondja, hogy „a politikai ildomosság rendszerint összefügg a gyakorlati siker kérdésével is.“ Hisz ez alapon a Deákpártot a legildomatlanabbnak kell tartanunk, (amint hogy igaz is,) mert „gyakorlati sikert“ 67 óta tengődő politikájával épen nem tudott felmutatni, legalább — a nemzet hasznára nem.

Ebben még az a különös, hogy ama párt tudva cselekszi ezt, tehát még jó akarattal sem lehet vádolni.

Mindennek daczára ne ijedjen meg senki, hogy az adót felebb emelik; valamint annak öröme is korai volna, a ki jelenlegi terhét növelni szeretné több adó fizetése által.

Hisz e kérdés még nem komoly. Csak a holt idény egyik témája.

— **Kossuth Lajoshoz** névnapja alkalmából Fehér Péter, mint a kecskeméti Népkör elnöke, a következő levelet intézte: „Mélyen tisztelt kormányzó ur! Mocsári Lajos országos képviselőnk folyó hónap 16-án tartá nálunk beszámoló beszédét, mely alkalommal, a helyi Népkörben rendezett diszlakomán tiszteleti elnökünkért, önért m. t. kormányzó ur, üdvözlő és tisztelő áldomáspohár emeltetett; a riadó lelkesedés után kedves tisztemmé tették a jelenvoltak, hogy erről önt, m. t. kormányzó ur, egyszerü levélben értesitsem. Midőn ezen kedves tisztemet teljesiteni szerencsém van, kegyeletre intő becses nevenapján, midőn Kecskeméten ismét sok hü magyar sziv nyilvánosan és családi körben emlékezik meg m. t. kormányzó urról: teljes szivemből, teljes lelkemből kivánom, hogy önt és édes önéit az idő teljességeig hazánk és nemzetünk üdvére az igazság és szabadság istene a legjobb egességben tartsa és őrizze meg.“

— **A honositás** tárgyában kidolgozandó tjavaslat alapelveinek megvitatása végett vegyes szakbizottság hivatik össze a kormány által.

— **A tatai hadgyakorlatok** felett (aug. 27.) a király legteljesebb elismerését nyilvánitá. A franczia, angol és orosz tisztek a csapatok ügyességéről nagy elismeréssel szóltak.

— **Solymossy Bálint** Aranyos-Megyesen e hó 23-án tartá képviselői működéséről beszámoló beszédét, nagy közönség előtt.

— **A honvéd főruharaktárban** elkövetett csalásokról rettenetes adatokat közöl a budapesti „Ellenőr.“ Ezek szerint bizonyos Rózenfeld Izrael 75,000 disznószőrből szükségelt kefe helyett, kétharmadrészben czirokból kiállitott silány kefeket készittetett. A különbség a használhatóságon kivül az, hogy a disznószőr fontja 80 krtól 1. ft 20 krig terjed, mig a czirok fontja legfelebb 30 kr. És igy a szállitó minden font anyagon legalább is 70 krt gazdálkodott meg. És e több zászlóalj által feljelentett csalást Fábri János ezredesparancsnok agyonhallgatás sőt a megakadályozott szállitmány szétosztása által határozottan elősegité. Nevezett parancsnok a ruharaktári bizottság roszalása és tiltakozása daczára a tölténytáskákat is használhatlan pokróczokat is elfogadá. No hiszen, szépen gazdálkodnak az ország pénzével. Csalják, lopják, alantas és felső körökben! A vizsgálat ez ügyben megindittatott, de talán az egyenesen vádolt parancsnok ellensulyozása folytán csigaléptekkel halad. Fel kell függeszteni hivatalától egyenesen s a vizsgálat után érdeme szerint megbüntetni, ha mindjárt az illető egyén Szende miniszter rokona is.

— **A király** szept. 21-én este fog Aradra érkezni, s 23-án megy onnan Gödöllőre.

— **Mozog a falevél.** Andrássy Erdélyből táviratilag Bécsbe hivatott.

— **A horvát országgyülés** ma vette tárgyalás alá a népiskolai tjavaslatot.

A trónhoz esedezünk!

Debreczen, aug. 31.

Valóban bámulatos azon mostohaság, — melylyel a magyar kormány Debreczen iránt viseltetik.

A mi keveset eddig adott, azt most visza akarja venni. A felsőbb gazdasági tanintézet beszüntetését jövőre elrendelte. E helyett — ugymond — Debreczenben gazdasági önálló szaktanszéket szervez, s arra oly szakértő egyént nevez ki, aki a tanitóképezdén a gazdasági ismereteket enciklopedice képes előadni. Vigasztalásul még azt is igéri a kormány, hogy a parlagi földmives iskolára ezután kettős figyelmet fordit, sőt már intézkedett is, hogy ott erdőszeti tanszék állittassék fel.

De a gazdasági intézet itt nem maradhat, annak szerinte jobb helye lesz Kassán.

Két egyén, Kenessey Kálmán és Tormai Béla jött le a kormánytól ez ügy elintézésére. —

E tárgyban azért rendkivülileg ma délelőtt városi bizottsági közgyülés tartatott. Levertség ült a kedélyeken. Mindenki érezte, hogy mily nagy veszteség lesz nemcsak városunkra, hanem átalában a tiszántuli magyarságra nézve, ha innen a „tudomány érdekében“ s „gazdálkodási szempontból“ elvitetik amaz intézet.

Megfoghatlannak tünt fel a kormány intézkedése, mert hiszen józan észszel előre fel sem tehette volna senki, hogy a magyar kormány „tanügyekben“ gazdálkodjék.

A közgyülés ily helyzetben nem tehetett mást, mint hogy küldöttség által keresi meg a királyt, ott, a hol megtalálható, hogy a miniszter amaz elhatározására adott legfelsőbb jóváhagyását **királyi kegyelemből** másitsa meg, s igy a legmagasabb akaratánál fogva mentse meg a debreczeni felsőbb gazdasági tanintézetet.

Szomoru dolog, midőn a trónhoz kell magyar polgároknak esedezni a magyar kormány ellenében.

De most már nincs más ut előttünk, ha czélt akarunk érni.

A közgyülés Simonffy Imre főkapitány elnöklete alatt Molnár György, Kiss Lajos, Steinfeld Antal és Kaskovics Iván bizta meg a város kérvényét a királynak átadni!

A fentebb érintett inditványt Molnár György tette. Ugyanő felolvasta a királyhoz intézendő kérvény szövegét is, mely átalános helyesléssel találkozott s elfogadtatott.*)

Szóba jött még az az esetőség is, ha a király a város kérelmét nem teljesitené. Kimondatott, hogy a város minden utat s módot felhasznál arra, hogy ez intézetet fentartsa. Ha azonban a kormány kötölőzködnék s ezt meg akarja semmisiteni: akkor a város — szerződésileg biztositott jogánál fogva — minden javadalmazását megvonja s a kormány által emelt épületet nem engedi tovább a város földén fenállani.

Nézetünk szerint **Debreczen városa és vidéke nem engedheti, hogy a felsőbb gazdasági tanintézet beszüntettessék.** Ha eddig nem lett volna is, most kellene azt felállitani akár állami, akár városi költségen.

Ha a kormány az állam érdeke ellenében is beszüntetné ezt, akkor a városnak erkölcsi kötelessége előállani, s kimondani, hogy ez intézetet saját erőnkből is fentartjuk!

Egyébiránt mi teljesen reméljük, hogy a királyhoz menesztett küldöttség eljárásának meglesz a kellő eredménye.

Ugy legyen!

A természetvizsgálók.

A magyarorvosok és természetvizsgálók 17-ik nagy gyülésének tagjai a zárülés után kirándultak Győrből Mozsonymegyébe.

Magyar-Óvárt nagyszerü ünnepélyivel fogadtattak; a városon nemzeti zászlók lengtek. Volt fényes lakoma is. A méhészeti kiállításon az igazgató német nyelvü előadást tartott, Knuesz hasonló nyelven válaszolt neki. Megtekinték a gazd. intézetet is.

S a kirándulás Batthányi főispán lakomájával s Albrecht főherczeg mozsonyi gazdaságának megszemlélésével véget ért.

Egyház és iskola.

A bányakerületi evangélikus egyházkerület közgyülése, mint táviratilag is jeleztük, e hó 29-én tartatott meg a pánszláv gimnáziumok ügyében.

Itt egyhangulag elfogadtatott e következő határozati javaslat.

„Tekintve azt, hogy a vallás- és közoktatási miniszterium, midőn a nagyrőczei és th.-szent-mártomi gimnaziumok ellen felmerült vádak következtében ezeket vizsgálatnak kivánta alávettetni, törvényes felügyeleti jogát gyakorolta; tekintve továbbá azt, hogy a nagyrőczei gimnázium ügyében a vizsgálat megtörtént ugyan, de a th.-szt.-mártonira vonatkozólag még nem eszközöltetett: a bányakerületi szuperintendencia odautasitja küldötteit, hogy az egyetemes gyülésen a nagy-rőczei gimnazium iránt történteket tudomásul véve, a a th.-szt.-mártoni ügyében vizsgálati bizottság kiküldését szorgalmazzák, a nélkül azonban, hogy a vizsgálatnak ily uton foganositása által a bányak. szuperintendencia előzményt kivánna alkotni oly irányban, hogy a vizsgálatok eszközlése csupán gyülések részéről történhetik; minthogy azoknak elnöki uton megindittása az antonomikus egyház-alkotmánynyal teljesen összefér.“

*) Sajnáljuk, hogy e kérvényt egész terjedelmében nem közölhetjük, mivel azt Molnár György ur a közgyülésből magával elvitte. Az ügy érdeke azt kivánta volna, hogy az másolatban rögtön megküldessék a helybeli lapoknak, ez lett volna a tapintatos eljárás.

Referens.

Adatok a folyó évi debreczeni gazdasági póttanfolyamról.

„Minden pálya dicső, ha belőle hazádra derül fény.“
Berzsenyi.

A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter ur által a hazai néptanitók számára az idén — a többi közt — Debreczen városában is elrendelt 4 heti gazdasági póttanfolyamot f. évi julius 31-dikén Molnár Lajos helyettes igazgató ur ünnepélyes alkalmi beszéddel megnyitotta. A megnyitóbeszédben a h. igazgató ur kiemelvén a kormánynak a póttanfolyamok által elérendő czélját, szép szabatos nyelven röviden körvonalozta a tanfolyam feladatát, minek következtében párhuzamot vont a régi s a mostani gazdasági rendszer között, — mire nézve jelesen mondá: hogy az ujabb gazdaságnak nem lehet épen a kasza, kapa a feladata, mint volt csaknem régen; hanem a müveltség haladásával s az emberiség anyagi szükségeinek fokozásával a legujabb mező-gazdasági rendszernek nagy horderejü czélja, illetőleg feladata — a tudományos elveken alapuló észszerü gazdálkodás, melylyel kellőleg megismerkedni az isk. törvény és a haladó kor kivánalma szerint feltétlenül szükséges és hasznos minden néptanitónak.

A népnevelés és oktatás felvirágoztatására s ez által egyszersmind az ország jólétének előmozditására czélzó fontos beszéde után a póttanfolyamot megnyitottnak nyilvánitván, az előadó tanár urakat mutatta be.

Az előadott tantárgyak következők: vegytan, állattenyésztés összekötve vegytannal, növénytermelés, kertészet és ezekből gyakorlatok; végre különféle gazd. eszközök gyakorlati alkalmazása.

Elméleti előadások délelőtt a gazd. felsőbb tanintézetben, d. u. pedig gyakorlati előadások tartattak hetenkint 3-or künn a „Parlag“-on.

A tanterv szerint megállapitott tantárgyak szakértő tanár urak által adattak elő.

Ugyanis a vegytant dr. Schwarczer Viktor, az állattenyésztést a boncztannal kapcsolatban Békessy László, növénytermelést Deininger Imre, s a kertészetet Tóthfalusi Miklós helyb. gazd. tanár urak adták elő.

Ezeken kivül minden tantárgyból annak idejében gyakorl. kisérletek tétettek — többnyire a külső gazd. intézetnél, ahol kétszer az ott levő földmives-iskola növendékeinek zárvizsgáján is jelen valánk.

Átalában a gazd. tanfolyamhallgatók, kik 40 ft államsegélyt nyertek, igen szorgalmasan látogatták az előadásokat, s azokon mindig pontosan jegyezgettek.

A fentnevezett gazd. akadémiai tanár urak valóban szakavatott előadásából a tanfomon*) 15 megjelent hallgató igazán s örömmel meritheteti édes hazánk anyagi felvirágoztatására vonatkozó főbb s lényegesebb ismereteket, melyek nemzetgazdászati szempontból oly igen fontosak!

Ezen hallott ismereteket a néptanitónak feladata saját maga s növendékei javára forditani, minthogy ez által csakis a tanitók hivatvák arra, hogy a rájok bizott ifju nemzedékkel s közvetve a néppel ismertessék meg a nagy természet szépségeit, és az emberiségre ezekből származó hasznait, szóval: kedveltesse meg a tanitó a néppel a czélszerü gazdaságot, melynek észszerü alkalmazása nélkül egy ország sem boldogulhat már, — s melynek alapján haladó korunk mindinkább a materialismushoz hajló kivánalma szerint a nemzetgazdászat mindig jobban előtérbe lép. És méltán, mert az anyagi helyzet szabályozza többnyire — a szellemi állapotot.

Ezen körülmény pedig a gyermekeknél egyszersmind a vallás-erkölcsi érzelemre is hat.

A jelenlegi gazd. tanfolyam ideje alatt semmi kirándulás sem történt; pedig a tanférfiu önképzésének segédeszközeihez — a többi közt — tartozik még az utazás, illetőleg többféle kirándulas, mely által elég bő alkalom nyujtatik arra, hogy a néptanitó igy szerzett tapasztalatait saját maga és tanitványai javára forditsa. Nem kevésbé jó szolgalatot tesz ezen körülmény a szórakoztatásra s s lelki állapot fölelevenitésére stb.

Nekünk is volt az idén alapos kilátásunk, hogy a mult évekhez képest szintén valami nevezetes kirándulásban veszünk részt, annyival is inkább, mivel a kormány egyedül csak erre a czélra 200 ftot utalványozott. — Ennek folytán az idei egyet. tanitói gyülés alkalmára meg is kaptuk Budapestről az előkészitő bizottságtól az utazási igazolványokat, de — sajnos — itt a helybeli vasuti pénztárnál felsőbb rendelet hiánya miatt épen nem fogadták el, s igy itthon maradtunk. Hanem ezen meghiusult kiránduláson kivül azután az illető gazd. igazgatóság — fájdalom! — nem is rendezett számunkra többé semmiféle kirándulást. Hogy mi tulajdonképeni oka lehet ennek: egész bizonyossággal nem tudjuk.

Annyi azonban bizonyos, hogy a gazd. igazgatóság a kirándulásokra utalványozott s csakis arra a czélra szánt 200 frtból gazd., illetőleg kertészeti eszközöket rendelt meg részünkre — Würtembergből.

Megemlitésre méltó ezuttal még azon körülmény, hogy a tanfolyam befejezése előtti nap délutánján, vagyis f. hó 24-én künn a „Parlag“-on Molnár Lajos h. igazgató ur névnapja alkalmából szives kedett az ott gyakorlaton jelenlévő hallgatókat — a haza legolcsóbb napszámosait leereszkedő nyajas társalgásával megajándékozni, s őket őszinte magyar barátságával ozsonna táján megvendégelni, mikor is a különféle alkalmi toaszt nem hiányzott.

Folyó augusztus hó 25-én ünnepélyesen befejezett gazd. póttanfolyam alkalmával a gazd. akadémiai igazgatóság az idei debreczeni m. kir. gazd. felsőbb tanintézet értesitvényével s néhány korszerü gazdászati szakkönyvvel volt szives bennünket megajándékozni, a miért is és minden itt ránk forditott fáradság, nemkülönben szivességéért az illető igazgatóságnak s a tanári testületnek végbucsuzáskor őszinte és hálás köszönetünket nyilvánitani — el nem mulasztánk.

Jótettökért ezerszer jutalmazza önöket az ég minden jóval!

Végre nem lehet feladatom itt e lap hasábjain még bővebben bizonyitgatni a jól rendezett póttanfolyamok hasznát és szükséges voltát, valamint ugyanannak a jövőben is meszszeható eredményét és a kormány által elérendő nemes czélját; mert ezen eszme főleg a müvelt világban már olyan, átalánosságban elfogadott elv, illetőleg már tény, — mely által a póttanfolyamon összegyült néptanitók egyesülnek egy magasztos, nagy czél felé, t. i. az annyira óhajtott népnevelés országának előmozditása s megvalósitásához! Isten velünk!

Balázs János,
monoki II. oszt. elemi főtanitó,
volt gazd. póttanfoly. hallgató.

*) Arad-, Csanád-, Abauj-, Bereg-, Bihar-, Borsod-, Gömör-, Szabolcs-, Máramaros-, Ung- és Zemplénmegyéből, s H.-Kerületből.

A történelmi társulat.

Zárülés. Bars-Sz.-Kereszt. aug. 28.

Mintegy 30 tag s nagy közönség jelenlétében Horváth M. megnyitá a gyülést.

A bizottsági jelentések sorát — irja a „Napló“ tudósitója, Thaly Kálmán kezdte meg, ki a radványi levéltár rákóczy-kori gazdag tartalmáról adta elő tanulmányait. Deak Farkas a könyvtárról tett jelentést, mely 49 darab magyar könyvet tartalmaz az 1711-ik év előtt való időkből s melyek közt eddig ismeretlenek is találtattak, továbbá a kézirattárról, melyek közt legnevezetesebbek első Balassa Bálintnak eddig ismeretlen szerelmes versei, melyekről eddig az volt a köztudat, hogy ő maga megégette azokat; ezenkivül a Rimai János eddig szintén ismeretlen naplótöredeke. Végül a levéltár egy részéről, t. i. 75 hoi levélről, melyek 1584—1711-ig terjednek, magyar nyelvvel, s a Sygher Anna, Révai Erzsébet és Máriássy Johanna levelei irodalmi becscsel is birnak (összesen 15 nő levele.) Ortway Tivadar a beszterczebányai városi levéltárról tett kimeritő pontos jelentést, mely árpádkori okiratokban, pápai bullákban, s miveltségtörténetre vonatkozó számadáskönyvekben felette gazdag, nemkülönben a fentemlitett Balassának öt levelét ismertette. Cherven Flóris Zólyomvármegye és Zólyom városa levéltárát részletezte és adta elő érdekesen. Radvánszky Béla pedig a radványi levéltárt általánosan s régi okiratait részletesen taglalva adta elő. Ezután Szabó Károly a Stavnyicskai (Révai-féle) roppant gazdag levéltárról tett jelentést, hol ő maga, Nagy I. és Véghelyi D. több mint 70 darab árpádkori okmányt másoltak le. A turóczmegyei levéltárakról Hegedüs Kandid és Nagy Iván (a Justcsalád levéltáráról) adtak értesitést. A körmöczi levéltárt pedig Horváth Mihály és Botka Tivadar tagtársunk ismertette. Olvasott még jelentést Csaplár Benedek szintén a körmöczi levéltárról, természetesen itt-ott a közremüködők bővitő s részletező közbeszólásával — mint Pesti Frigyes, Rajner Gyula, Balázsi Ferencz stb. Jelentések után az Osztroluczky ősi család okiratait mutatta be a családfő, melyek az Árpádok idejéig mennek fel.

Minden jelenlevőre jól hatott a váratlan nagy siker s a tiz napi szorgalom gazdag terméke, mert hisz 100 árpádkori okirat találtatott, ismeretlen codexek fedeztettek fel s nagyértékü levél- és könyvtárak lettek ismertekké. Elnök Horváth a gyülést meleg szavak kiséretében zárta be.

Dalünnep Kolozsvárt.

— Távirati tudósitás. —

A dalárünnepély aug. 28-diki versenye alkalmával az első dijat a pécsi, a 2-ikat a budapesti nemzeti dalkör, a 3-ikat a nagyváradi, a 4-iket a szegedi 5-iket a marosvásárhelyi dalárda nyerte. Este aztán nagy lakoma tartatott, melyen 700 ember vett részt. A vidorság átcsapott a szélsőségekbe s a visszatetszés sem maradt el.

Aug. 29-kén délelőtt tartott közgyülésen a választmány jelentése tudomásul vétetett. Az 1876-diki dalárünnepélynek Szegeden leendő megtartása elhatároztatott; délután a sétatéri kertben 700 teritékü diszebéd volt. Gróf Esterházy Kálmánnak a királyra és királynéra mondott toasztját háromszoros éljen és üdvlövés követte; este a nemzeti szinházban diszhangverseny volt. Feleké alkalmi prologot szavalt Szász Gerőtől; Balázsné népdalokat énekelt. Vasárnap összeloadás az e czélra épitett dalcsarnokban.

Kossuth Lajosról.

Augusztus 6-án reggel — irja Helfi a „Népzászlójában,“ hárman: Kossuth, Ihász és én elrándultunk Rivoliba, a turini polgárok e kedvencz mulatató helyére. Maga a városka nem nyujt valami érdekeset. Van benne nehány

gyönyörü „villa“ de hisz ez Olaszországban nem ritkaság; ellenkezőleg az a ritkaság, hogy az ember valamely helységben ilyesmire ne akadjon.

A mi Rivolit oly vonzóvá teszi, nem maga a város, hanem gyönyörü szép fekvése és üditő levegője. — Különösen szép, mondhatni nagyszerü a tájkép, a város fölött emelkedő „Castelló“-ból (kastély) nyilik. Innen látni legjobban az alpesek hosszu lánczolatát, három fejedelmével: jobbról a hófödött Monte-Rosa, balra a czukorsüveg-alaku Monte-Visó, középen az emberek által kegyetlenül átfurt Moncenisio. Ez óriási hegyláncz tövén valódi müvészi izléssel mivelt mezők, rétek és kertek, madárlakta ligetek, csevegő patakocskák és a méltóságosan lépdelő Dora folyama, melynek partjain egymást érik a szebnél szebb nyaralók.

A kastély ki nem épült homlokzata előtt egy terasse-alaku tér nyulik el, ennek közepén egy malomkőből formált asztal s egy körpad. Ide ültünk pihenni s gyönyörködni a tájkép szépségében. Még inkább mint emebben gyönyörködtem azon szép, egyszerü és világos magyarázatokban, melyekkel Kossuth engem e hegylánycz sajátságai és földtani fejlődésére nézve tájékozni igyekezett.

Beh sokat tanulhatna az ember, — gondolám magamban, — ha minden utazásában ilyen cicerone-ra akadna!

E rövid magyarázatok oly érdekeltséget keltettek bennem az alpesek iránt, hogy midőn két nappal később Turinban egy könyvárushoz befordulva, a hires Covino-nak „Panorama delle Alpi“ czimü uj könyvét megpillantottam, nem birtam ellentállani, hogy azt megszerezzem. Hazajövet utközben el is olvastam. Midőn végére értem, ezt jegyeztem a könyv utolsó lapjára: „Igen szép, igen érdekes és tanulságos leirás; de azért mégis szebben adta ezt nekem elő Kossuth Lajos, ott a malomkő körül.“

*

Déltájt már megint otthon voltunk Baracconeban. Megjegyzem, hogy Rivoliból Baracconeba ép ugy, mint Turinból vasut vezet; mindazonáltal az „öreg ur“-nak nagy kedve volt gyalog térni vissza, mely tervét bizonyára végre is hajtja ha mi fiatal emberek, t. i. Ihász és én, a sok járkálástól már kifáradva, nem tiltakozunk e merész vállalat ellen. Ez erélyes fellépésünknek köszönhetjük, hogy az „öreg ur“ bennünket az nap agyon nem gyalogoltatott.

Reggelizés és a hirlapok elolvasása után Kossuth dolgozó-szobájába vonult vissza, Ihász kis házikójába (Ihásznak külön lakása van a kert elején), én lenn maradtam a verendában s olvasgattam Kossuthnak egyik kedvencz könyvét, mely mindig ott fekszik az asztalán, Haeckl-nek teremtés történetét (Natürliche Schöpfungsgeschichte.“)

E jeles könyvről eszembe jut elmondani némelyeket — Kossuth könyvgyüjteményéről, mely mindenesetre a legritkábbak közzé tartozik. A magyar irodalmon kivül, mely csaknem teljesen van benne képviselve, ott vannak a világirodalom legbecsesebb müvei, különösen a történelem, az állambölcsészet és a természettudományok köréből. Ott van aztán hosszu sora a diszkötetnek, melyek részint neki ajánlvák, részint a szerzők által tisztelet jeléül neki beküldettek.

De a mi egykoron emelendi e könyvgyüjtemény becsét, azon jegyzetek, melyekkel Kossuth fontosabb olvasmányait, vagyis inkább tanulmányait kisérni szokta. Hol helyeslőleg, hol helytelenitőleg nyilatkozik a mü egyes tételeiről; hol kételyét fejezi ki egy-egy felállitott elmélet fölött, hol egyenes polémiába bocsátkozik a szerzővel, bebizonyitva neki, hogy téves uton jár. És e jegyzetek mind ugyanazon nyelven vannak irva, melyen maga a könyv.

Szörnyü nagy kedvem lett volna e jegyzetek némelyikét magamnak lemásolni. De nem tettem, mert tudom, láttam, hogy ő azokat nem mások, hanem egyedül csak a maga számára irja. Annyira nem gondol arra, hogy egyszer az utókor e jegyzeteknek talán hasznát veheti, hogy többnyire nem tintával, hanem. csak rajzónnal jegyezget, sőt némelykor nem is a könyv oldalára, hanem külön papir szeletekre, melyek aztán elhányódnak.

*

A könyvgyüjteményről eszembe jutnak többi gyüjteményei, melyek között első helyet érdemel növénygyüjteménye, melyet ő maga kezeivel szedett, osztályozott s a szükséges jegyzetekkel ellátott. E gyüjtemény tanuskodik leginkább Kossuth végtelen tudvágyáról, vasszorgalmáról és rendszeretetéről. Mindegyik növény alá oda van irva saját kezeirásával annak tudományos neve, azután vulgaris neve azon vidék szerint, melyen szedte, s ezenkivül ott van mindegyik növénynek magyar neve. Képzelhetni, mennyi fáradságba került neki, ki csak az utólsó években kezdett botanikával foglalkozni, a magyar elnevezéseket összegyüjteni! De összegyüjtötte mind; s a hol absolute hiányzott a magyar név, megcsinálta ő maga. Reménylem, hogy egyszer lesz alkalmuk a mi nyelvujitóinknak e gyüjteményből megtanulni, miként kell uj magyar szavakat csinálni.

*

Igen érdekes a csiga gyüjteménye is. Egy nap épen ezt nézegettem, egyikét-másikát kezembe is vettem, hogy jobban megszemlélhessem, midőn egyszer kezembe kerül egy tojásdad-alaku márványdarab. — Gondolom magamban: hisz ez csak nem csiga! — Közelebbről megnézem s látom, hogy szép kis dombormü, három arczképpel, melyekre lehetetlen, hogy magyar ember első pillantásra rá ne ismerjen: Rákóczy, Tököli és Kossuth. Az arczképek alá e szavak vannak vésve: Libertatis Hungariae defensores. (Magyarország szabadságának védői.) Épen abban a perczben belép Kossuth. Kérdem tőle: „hát ez mit csinál itt a csigák között?“ — „Én tettem oda; oda való az ez idő szerint a csigák közé!“ — lön a felelet.

Vajjon igazán már a csigák közé való az? . . . felneli fog rá a történet.

*

Elkövetkezett az ebédóra. Kossuth rendesen 6 órakor ebédel. Többnyire csak ketten ültünk az asztalnál. Fia, Lajos, később végezvén hivatalos teendőit a városban, csak 8 óra tájban szokott hazajönni. Nem tudom, képes lesz-e a téli havakban ez életmódot rendesen követni. Mert meg kell itt jegyeznem, hogy csalatkoznak a lapok, midőn Kossuth uj lakhelyéről ugy szólnak, mint „nyaralóról.“ Ő nem eléggé vagyonos arra, hogy a városban is, falun is rendes lakást tartson. Baraccone bizony állandó lakása neki, mint a népdal mondja: „Télen-nyáron pusztán az én lakásom.“

Aug. 9-kén déltájt ugyan meglepett bennünket Ferencz is. De örömünk csak nehány óráig tartott. Délben érkezett s 5 órakor már vissza kellett utaznia Cesenába, mely oda egy egész napi járás vasuton. A sok munka s talán a bányai levegő kissé megviselte egésségét. Máskülönben nagyon megemberesedett, megizmosodott, a mióta utoljára láttam, körülbelől két évvel ezelőtt.

*

Este Lajos hazajövén s megebédelvén, rendesen leültünk sakkozni. Az első két este dicsőségesen folyt a harcz az én részemről. De azután kiismerte játékmódomat s egymásután oly kegyetlenül megvert, hogy még most is érzem a nyomát. Nehéz is oly fiatal emberrel megbirkózni, ki ezerekre menő lokomotivokat csak ugy játszva szokott mozgatni.

Egy este, épen egy ily szerencsétlen Königrätz után az „öreg ur“, nyilván azon czélból, hogy engem megvigasztaljon, felhivott a háza homlokzatán levő terrasse-ra, hogy mutassa meg nekem az ő nagy távcsövén a ragyogó fényben diszlő Szaturnust. Magyarázott is nekem arról némely igen szép dolgot, de biz én semmi vigaszt nem leltem abban. Sokkal jobban örültem volna, ha sikerül jól megvernem Lajost a sakktáblán. Hiába, én a csillagokban csak annyiban gyönyörködöm, hogy fénylenek, máskülönben semmi közöm hozzájuk. Ő szánalmas mosolylyal nézett rám, de azért én még sem tudok semmit Szaturnus ő felségéről.

*

Kossuth rendkivül sokat foglalkozik a tudományokkal. S valóban bámulatos, hogy mennyit birt megtanulni már előrehaladott korában, s mily alaposan, mily tökéletesen!

Emlékszem rá például, hogy nehány évvel ezelőtt még panaszkodott, hogy mily szörnyü nehéz az az olasz nyelv (már t. i. annak, a ki azt ugy akarja birni, mint Kossuth szereti birni, a mit tanul), és most oly elegánsul, oly tisztán beszél olaszul, mint a született toskánai. Pedig egy szót sem tudott, midőn Olaszországba jött s igen keveset érintkezik a bennszülöttekkel. Szintugy idézhetném a tudomány némely nehéz ágát, mint például a geológiát és a botanikát, melyekkel csak nehány éve, hogy foglalkozik. S mindez nála nem munka, hanem élvezet, melyet aztán annyira bir átülteini társalgás utján másokba, hogy nehány napi együttlét után az ember ellenállhatlan vágyat érez legalább belepillantani azon könyvekbe, melyekből ő annyi tudományt és annyi élvezetet tud meriteni.

Hazám ifjai! zarándokoljatok el Kossuth Lajoshoz, s mire onnan visszajöttök, nem fogjuk többé olvasni a hirlapokban, hogy egyetemeink termei üresek.

*

Ha az ember vele tudományokról beszél, azt hajlandó hinni, hogy egyébbel sem foglalkozik. Csalatkoznánk. Átcsap a társalgás a napi eseményekre, a politikára, s észrevesszük, hogy egyetlenegy nevezetes mozzanat sem kerülte el figyelmét, különösen arra nézve, a mi a hazai dolgokra vonatkozik. Óh! midőn ezekről beszél, csakhamar meggyőződik az ember, miszerint az a kis márvány dombormü azzal a három arczképpel, melyet ott a csigagyüteményben láttam, bizony nem a csigák közé való . . . . . Sok tetterőt képes még ez a férfiu kifejteni, s reméljük, hogy fog is.

Lehetetlen ez alkalommal Kossuthnak egy vonását ki nem emelnem.

Ő természetes elégületlenséggel, fájdalommal van eltelve azon politikai áramlat miatt, mely nálunk ez idő szerint uralkodik. Jól ismeri az okokat, az egyes tényezőket, kik ez áramlatot előidézték s fentartják. Elannyira ismeri őket s oly hün, oly találólag tudja őket jellemezni, mint senki más. De bármily sujtó itéletet mondjon is egyiknek-másiknak politikai müködéséről, soha sértő szót nem mond senkiről. Haragszik sokakra, vannak, kiket megvet, s ezekről hallgat; de a gyülölet szava távol van ajakától, mint távol van ennek érzete szivétől. Nem csak, de nincs oly politikai ellenfele, kinek jó oldalát, ha van, beszédközben ki ne emelné.

Tanuljunk Kossuthtól tanulni; tanuljunk tőle dolgozni, észszerüen s üdvösen müködni; de különösen tanuljunk tőle igazi nagy hazaszeretetet.

*

Azon érdekes jegyzeteket kiegészitőleg, melyeket Helfy barátunk Kossuthra vonatkozólag közétett, idézi az „Egyetértés“ a következő adomát, melyet t. barátunk ugyan le nem irt, de melyet tőle egy baráti körben hallott.

Kossuthot az olasz köznép ugy czimezi, hogy „signor Generale“, tábornok ur. Miért választotta épen e czimet, nem tudni; de makacsul ragaszkodik hozzá. Egy nap, midőn épen többen voltak nála s javában folyt a „signor Generale“-féle czimezés, Kossuth Helfyhez fordulva, mondja: ugyan kérem, ön jól tud az ő nyelvükön beszélni, magyarázza meg nekik, hogy én nem vagyok s nem is voltam soha tábornok; beérem a signor Kossuthtal. Alig maradt magára Helfy a taljánokkal, tüzetesen megmagyarázta nekik, hogy mi volt tulajdonképen Kossuth Magyarországon, különösen hangsulyozva, hogy tábornok sohasem volt. Midőn a hosszu explikációt bevégezte, a szobába lép Kossuth s az olaszok észrevevén, hogy ebédre készül, veszik kalapjokat s hozzá közeledvén, ildomosan megbajtják magokat s e szavakkal bucsuznak el tőle: „Dunque signor generale, adesso le leveleremo il disturbo — (tehát tábornok ur, most már nem alkalmatlankodunk többet) — alászolgája!

— Alászolgája! — felelt Kossuth mosolyogva, s midőn az olaszok kimentek, Helfyhez fordult s kezet nyujtva nagy komolyan mondja neki: köszönöm a szép magyarázatot!

Ez már nehány évvel ezelőtt történt, s még mai nap is az olasz köznép, sőt most már az értelmesebb osztály is csak ugy czimezi hazánk nagy fiát: signor generale!

Külföld.

— **Schweitz.** A szt. galleni szabadelvü katholikusok az alkotmány felülvizsgálata alkalmával, az összes kolostorok eltöröltetését követelték.

— **Angolország.** Az angol protestans bizottmány köszönő iratot kapott Bismarktól, az annak részére küldött emlékkönyvért. Ez iratban Bismark azon reményét fejezi ki, hogy a haza érdekében az ultramontanismus ellen kezdett harczot isten segélyével dicsőségesen befogja végezni.

„Liffey“ braziliai gőzös, a mely Southamptonból Braziliába volt utazandó, utközben elsülyedt. Szerencsére az utasok legénység és a postai küldemények megmentettek.

— **Olaszországi** táviratí tudósitás szerint hat rimini polgár, a nem rég történt elfogatások ellen tiltakozott, s midőn emiatt az ő elfogatásuk is elrendeltetett, szt. Marinóba szöktek, de az ottani hatóság által kikisértetés terhe alatt eltávozni kényszeritettek.

— **Németország.** Ketteler püspöknek a sedani nemzeti ünnepély ellen kezdett izgatását, egy sociál demokrata szintén követésre méltónak találta, és ellene müködik. Azonban mióta az ultramontanismus e müveletét megkezdette, az ünnepély iránti rokonszenv, nemcsak nem fogyott, hanem háromszorosan nevekedett.

UJDONSÁGOK.

* **Városi közgyülés.** Az 1874-ik évi szeptember hó 4-én tartandó bizottsági közgyülésnek tárgyai. 1. Polgármesteri havi jelentés. 2. Ügyhátrányjegyzék. 3. Miniszteri leirat a mértékhitelesitési hivatalok felállitása tárgyában. 4. Ugyanaz, mely mellett az ez évi városi költségvetés jóváhagyva beküldetett. 5. Ugyanaz, mely szerint a mult évi zárszámadásra és a szükségelt kölcsönök felvételére nézve felvilágositás kivántatik. 6. Ugyanaz, a kath. gyermekek összeirásáért felfolyamodó iskolaszék beadványára. 7. Tanácsi előterjesztés, mely szerint a kis nyilasi földek bérleti ideje 2 évről 6-ra felemeltetni javasoltatik. 8. Ugyanaz, melyszerint a Ludasfogadóhoz tartozó földön az év bármely szakában megengedtetni véleményeztetik a legeltetés. 9. Ugyanaz, melyszerint a salétromlaktanyában 20 lóra való uj istáló épitése iránt tett intézkedés jóváhagyatni kéretik. 10. A „Tisza“ biztositó társaság körlevele, a városhoz mint egyik részvényeshez a városi épületek biztositása ügyében. 11. A ref. egyház kérvénye a Sinaiház felépitéséhez szükséges anyagokért bizottmányi s tanácsi véleménynyel. 12. Máthé Miklós házipénztári ideiglenes számtisztnek kérvénye, ideiglenes állásával járó illetmény megadásáért tanácsi véleménynyel. 13. A burkolatfelügyelő elhalálozása folytán megürült állásnak betöltésére határidő kitüzése.

* **Őszinte részvéttel** vettük a hirt, hogy Ferenczy Alajos helybeli kir. törvényszéki ülnök Nagy-Kállóban szombaton elhunyt. A megboldogult nem kevés érdemet szerzett magának az igazságszolgáltatás terén. Hült tetemei Nagy-Kállóban ma tétettek örök nyugalomra. Béke porainak!

* **A helv. hitv. tanitók** — szombat délután tartott gyülésén a tanitói gyámintézet alapszabályának elkészitésére öt tagu bizottság neveztetett ki, elnök Békési Péter, jegyző Tóth Károly; tagok: Stáhl Ede, Tóth Lajos, Kállai István. Vajha mielőbb életbe lépne ez annyira szükséges intézet, és vajha minél több és melegebb pártfogásban és gyámolitásban részesülne a közönség részéről, hogy igy a nevelésügy napszámosai minden aggódás nélkül nézhetnének a jövő elé, és a biztos jövő teljes nyugalma reményében folytathatnák fáradozó munkájukat.

* **Rónairól** azon megdöbbentő hirt veszszük, hogy állapota a lehető legroszabb, irtózató kinokat szenved; környezete minden perczben el van készülve kimulására. Óh bár csak megcsalattatnánk sejtelmünkben!

* **A kereskedő ifjak** tánczvigalma fényesen sikerült szombaton a „Fehérló“ nagy termében; igen szép és válogatott közönség jelent meg, s mintegy ötven pár tánczolt Balázs Kálmán kitünő zenéje mellett.

* **Balogh Ferencz** főiskolai jeles tanár a kárlsbádi fürdőből üdülve érkezett haza; e hirt bizonyára szivesen veszik tanitványai.

* **Felhivás.** Szatmármegyében Csaholcz község folyó aug. hó 19-én csaknem egészen leégett, — templomtorony, paplak, s igen sok gazdának lakháza minden gazdasági épülete, betakaritott terményeik s takarmányaikkal, a vihartól élesztett tüzvész által egészen elhamvadt; a vész oly hirtelen terjedt, hogy csak menekülésről lehetett szó, de mentésről nem. A kitünő képzettségü ifju lelkészt Szabó Sándort érte leginkább a csapás, ki papi székét csak a mult tavaszon foglalta el s ki a vész idején hon nem lehetvén, bibliájától kezdve utósó darab dolmányáig mindene porrá égett. A testvéri szeretet bő forrása a jótéteménynek, az 1863-ik évben az akkor jó terméssel megáldott Szatmármegye s igy Csaholcz község sem késett inséggel sujtott alföldünknek segélyt nyujtani, most öt érte a csapás, siessünk hát mi is az ő segélyezésére. A segély lehet pénz, egyházi és iskolai könyvek, vagy bármi pénzérték, melyek Szabó Sándor ref. lelkészhez (Csaholczra, u. p. Kölcse, Szatmármegye) intézendők. Emlékezzünk vissza a jó testvérek áldozatkészségére s tegyünk érettök viszont áldozatot. — Felkérjük egyszersmind a helybeli lapokat ezen felhivás átvételére. Egy debreczeni czivis.

* **A huszárok bevonulása.** Ritka szép látványt nyujtott tegnap délelőtt a H.-Böszörményből az öszpontositásra ide beérkezett 4. 5. és 6-dik huszárszázad, mely 3. század mintegy 450 ember — és lóból állott; volt is a délczeg hadfiaknak ugyancsak sok nézője az egész piaczon végig, egyes hadosztályokban a a piacz közepén vonultak ki váradutcza felé, s már az első csapatok oda be is kanyarodtak, midőn az utósók még a „Bika“ vendéglő előtt jártak; — a huszárok hatvan-, piacz-, és vargautczán szállásoltattak el.

* **Katonai jubileum.** A helyben állomásozó cs. kir. 39. gyalogezred tartalékparancsnoka, Bartha László alezredes 40 évi katonai szolgálatának emléke a jövő vasárnap, szept. 6-kán különféle katonai tisztelgés között fog megünnepeltetni; ezen alkalomra Bécsből is több főtisztet várnak Debreczenbe, valamint az ezred zenekara is, melyet pedig nagyon dicsérnek és a mely nálunk még nem is hallatta magát, lejövend, s itt öt napon keresztül tartózkodik.

* **Árkádiai élet.** Az ovodából két kis gyermek ment hazafelé a napokban, s a nagy templom mellett egy vén asszony megállitá őket s arany fülbevalóikat elcsalta tőlök — egy almáért. S a rendőrség e hirt bizonyára csak innen tudja meg.

* **Kundmachung.** Mai számunk hirdetési rovatában a magyar északkeleti vasutnak német hirdetése olvasható. Érezzük, mily óriási sértés ez a közérzületen; épen azért kötelességünknek ismerjük ennek történetét elmondani. A vassuttól kaptuk e német hirdetést. Mi természetesen tévedésnek véltük ezt, s ki küldénk a helybeli hivatalnokokhoz, hogy adjanak magyar szöveget. De azt nem tették. Előleges alku szerint pedig mi tartozunk a nevezett vasut hirdetéseit felvenni. Megtevők ezt most is. Nem forditottuk le, nem azért, mivel nem tartozunk vele, hanem azért, mert ily magyar társulattól nem vártuk azt, hogy debreczeni lapnak köldjön ilyet. Közlése által kötelmünknek tettünk eleget. De azt hiszszük, hogy minden ember utálattal fordul el a nevezett vasut igazgatósága közegeinek ily eljárásától.

* **Utczatisztogatási felügyelővé** az elhalt Medgyesi Károly helyére Nagy József neveztetett ki ideiglenes minőségben.

* **Gyászjelentés.** Mély fájdalommal tudatjuk szeretett leányunk Harmathy Jolánnak folyó évi augusztus 30-án d. u. 4 órakor, 10 hónapos korában, 8 napig tartott sulyos szenvedése után, agy-szélhüdésben történt gyászos elhunytát. Földi részei, folyó évi szeptember 1-én d. u. 5 órakor fognak nagymesterutczai 1176. számu házban lévő lakásunkból, a hatvanutczai ref. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely gyászos alkalomra rokonainkat, s a résztvevő közönséget bánatos szivvel meghivjuk. Debreczen, 1874. augusztus 30. Harmathy Pál és nőm Tiszay Mária.

* **Érdekes toivaj.** Valami suhanecznak arra jött kedve, hogy a vasuti kocsikból a függönyöket lopdossa, de tegnap este megcsipték, s szemtanuk előtt csufosan kisértek be.

* **Azon helybeli iparosokat,** kik vidéki vásárokra szoktak járni, sokat háborgatják mostanában az ottani hatóságok, ugy hogy azoknak hatósági bizonyitványnyal kellett magukat itthon ellátni, hogy ott a további zaklatásoknak ki ne legyenek téve.

* **Hetivásárunk** mai napján nyilvánithatjuk azon észrevételünket, melyszerint a terménybehozatal a közelebbi mult országos vásár óta hétről-hétre tetemesen növekedik. Ma már ismét nagyobb volt a behozatal, mint a mult héten, s ma már köles is bőven volt látható. Az eladók eleintén nagy árt kértek, mig végre igények két forinttal is hanyatlott köblönkint a buzánál; átalában lefelé hangoltatott minden termény ára, mindazáltal a szállás köblönkint csak 10—20 krig jegyezhető, nevezetesen: tiszta sulyos őszbuza 10.20—60 kr, könnyebbféle buza 8.90—10 ft, kétsz. 7.60—9 ft, rozs 7.—7.40 kr, árpa 5.10—60 kr, zab 3.40—60 kr, tengeri 9.10—20 kr, köles 10.40—60 kr, vad repcze 3.60—70 kr, zsák kolompér 1.80—2 ft.

* **A napszámosok** közül ma két embert kisértek be, kik állomási helyökön nagy verekedést idéztek elő, de csak egy ember sérült meg nagyon.

A „Debreczen“

eredeti

MAGANTAVIRATA.

— Kolozsvár, aug. 31. Az országos dalárválasztmányba Debreczenből tagokul megválasztattak: Oláh Károly, a „Debreczen“ szerkesztője, Simonffy Imre főkapitány. — A dalárdaközgyülés követeli a Debreczenből igért karnagyi dijpálczát.

— Kolozsvár, aug. 31. A dalárverseny alkalmával dicsérő okmányt nyertek a hódmezővásárhelyi és kecskeméti dalárdák. — Az összelőadás nagyszerüen sikerült.

— Budapest, aug. 31. A gömöri iparvaspálya teljesen kiépült; a tiszolczi vonal hivatalos bejárása megtörtént, s minden rendben találtatott. A vonal novemberben megnyilik.

— **Bécsi értéktőzsde.** (Távirati tudósitás, aug. 31.) Ezüst 104 ft, cs. kir. arany 5 ft 27 kr. Napoleonarany 8 ft 82 kr.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLÁH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

A „Debreczen“ 156-dik számában valóban megdöbbentő az a vakmerőség, a melylyel engem mint tébolyodottat a közönség elétártak. Ez a leggonoszabb ámitás. Ennek ellenében nyilvánitnom kell csudálkozásomat a felett, hogy találkozott valami gyógykezelő orvos, ki, a nélkül, hogy alapos okra épitene, vagy tébolyodottságom fázisait megjeleiné, felettem pálczát tör, és a tébolydába leendő mielőbbi szállittatásomat javaslatba hozni nem átallotta.

Ugy hiszem, a logika ellen nem vétek, ha kijelentem, hogy az maga a rosz akarattól párosult tébolyodott, ki a nem tébolyodottat, aljas önző czélból, tébolyodottá akarná tenni.

Hogy az isten engem sulyosan meglátogatott, és a halál szele némely tagjaimat érintette, ez tény, — s hogy a halál szele ellen maga az a gyógykezelő orvos sincs assekurálva, az is tény, — de elvégre ezen halál szele elmémet nem érintvén: — ki birom még mondani azon önző rágalmazók ellen: „hátrább az agarakkal, rendelkezem én még magammal.“

Kelt Debreczen, 1874. aug. 30.

Nagy Lajos.
h. ügyvéd.

486

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

HIRDETÉSEK.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kir. erdőhivatal részéről, köbirré tétetik, hogy folyó évi **szeptember 15-kán d. e. 10 órakor** hivatali helyiségében az ez idei uzsokoltatás szóbeli árverésel összekötött titkos ajánlatok utján fog kiadatni és pedig:

		ft.
Bozintán tölgymakk	400 holdon kikiáltási ár	300
Fehérszék „	1200 „ „	100
Gyökeresen vegyes	600 „ „	225
Kinyires „	32 „ „	55
Varuja „	38 „ „	24
Nagybuny „	38 „ „	50
Pirosá tölgy	31 „ „	27
Iskut bükk	600 „ „	50
Bajfalu Tye tölgy	60 „ „	10
Magosa bükk	450 „ „	20
Györkefalu tölgy	200 „ „	20
Sándorfalu „	349 „ „	20
Dombovicza „	600 „ „	110
Beriucze bükk	60 „ „	60
Izvora „	2000 „ „	100
Magyarkékes tölgy	20 „ „	5

Tartoznak árverezők titkos ajánlataikat 10 százalék bánompénzzel felszerelni, szóbeli versenyezésük előtt ugyanannyit készpénzben lefizetni.

Az árverelési feltételek az erdő hivatalnál beláthatók.

Nagybányán, 1874. aug. hó 27.

M. k. erdőhivatal.

488 1—3

Gép fa-olaj.

Kész, törött festékek, száraz festékek, papiros, galliczias és austriai terpentinolaj, bőr, vas, padozat-terpentin és kopál-lackok, parafin, szeker-kendcz, ásvány-vizek, valamint mindenféle fűszer áruk, jutányos árban ajánlatnak.

Kacsó Ferencz,
fűszer és festék kereskedésében, a takarékpénztár háza alatt.

Ugyanott tanuló az üzletbe felvétetik.

394 8—10

Hirdetmény.

Nagybánya sz. kir. bányaváros tulajdonát képező bérczes erdejében 3000—3500 darab sertésének elzartására három hóra elegendő bükk-makktermés akár egészben, akár pagonyonkint árverés utjáni kiadására határidőül **folyó évi szept. hó 10-kének reggeli** órái kitüzetnek, mire a vállalkozók azon figyelmeztetésnek hivatnak még, hogy a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül előre lefizetni kötelesek.

Kelt Nagybányán, 1874. évi aug. hó 19-kén tartott közgyülésből.

484 2—2

Ungarische Nordostbahn.

Kundmachung.

Unterfertigte General-Direction der ung. Nordostbahn beabsichtigt die Hebung der zwischen Kis-Mejtény und Szatmár befindlichen 8 Wärterhäuser im Pauschale zu vergeben.

Die Bedingungen, Kostenveranschläge, Pläne u. s. w. können bei der gefertigten General-Direction, Abtheilung E Waitznergasse, Szentkirályscheus Haus II. Stock eingesehen werden

Die gehörig ausgestatteten und gesiegelten Offerte mit 300 fl Vadium sind mit der Aufschrift „Offert für die Arbeiten der zu hebenden 8 Wärterhäuser“ bis **15-ten septemder 1874, 12 Uhr Mittags** bei der General-Direction (Untere Donauzeile Heinrichsches Haus II. Stock) einzureichen.

Das Vadium ist wenigstens um einen Tag früher gegen Quittung bei unserer Haup'cassa zu übergeben, welche zugleich die Einzahlung auf dem Couvert des Offertes bestättigen wird.

Diese Bestättigung ist, damit das Offert berücksichtigt werde notwendig, da ohne eingetan Vadium die eingereichten Offerte als nicht eing-sendet betrachtet werden.

Budapest den 25-ten aug. 1874.

Die General-Direction.

Nachdruck wird nicht honorirt.

487 1—

Debreczen, 1874. nyom. a rémv. tára. könyvnyomdájában.